

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ**

МОН

проспект Берестейський, 10, м. Київ,
01135,
тел. (044) 481-32-21
E-mail: mon@mon.gov.ua,
сайт: www.mon.gov.ua,
код згідно з ЄДРПОУ 38621185

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**

МОЗ

вул. М.Грушевського, 7, м. Київ,
01601,
тел. (044) 253-61-94,
E-mail: moz@moz.gov.ua,
web:http://www.moz.gov.ua,
код ЄДРПОУ 00012925

Департаменти (управління) освіти
і науки обласних, Київської міської
державних (військово-цивільних)
адміністрацій

*Про забезпечення охорони здоров'я
вихованців в закладах дошкільної освіти*

Надсилаємо спільні роз'яснення Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України з питань, що виникають під час забезпечення охорони здоров'я та організації медичного обслуговування вихованців у закладах дошкільної освіти.

1. Щодо організації здорового освітнього середовища

Відповідно до частини другої статті 54 Закону України «Про освіту», частини другої статті 21 Закону України «Про дошкільну освіту» **педагогічні працівники зобов'язані:**

- *дбати про фізичне і психічне здоров'я вихованців, у межах своїх посадових обов'язків брати участь у створенні в закладі дошкільної освіти безпечного, здорового та інклюзивного чи спеціального освітнього середовища;*
- *систематично (не менше одного разу на п'ять років) підвищувати кваліфікацію з надання психологічної допомоги та підтримки дітей, домедичної допомоги, забезпечення безпеки дітей.*

Відповідно до частини четвертої статті 19 Закону України «Про дошкільну освіту» **кожний заклад дошкільної освіти зобов'язаний формувати здорове освітнє середовище та систематично здійснювати заходи з охорони здоров'я вихованців.** Заклад дошкільної освіти організовує

обов'язкові заходи з охорони здоров'я відповідно до Переліку обов'язкових заходів з охорони здоров'я вихованців закладів дошкільної освіти, затвердженого постановою КМУ від 03 вересня 2025 року № 1080 (далі – Постанова № 1080).

Керівник ЗДО *може призначити* особу, яка відповідає за організацію заходів з охорони здоров'я вихованців. Такою особою може бути медичний працівник закладу дошкільної освіти (сестра медична / брат медичний), або інша особа, призначена відповідальною за організацію відповідних заходів.

План обов'язкових заходів з охорони здоров'я закладу дошкільної освіти – є складовою його плану роботи на рік.

До виконання плану обов'язкових заходів з охорони здоров'я залучаються працівники ЗДО, батьки (інші законні представники дитини), інші фахівці, залучені ЗДО на договірних умовах, а також асистенти дітей з особливими освітніми потребами, які допущені до освітнього процесу.

2. Щодо організації медичного обслуговування вихованців у закладі дошкільної освіти, обов'язковості такої організації та облаштування медичного кабінету

Відповідно до абзацу третього частини четвертої статті 19 Закону України «Про дошкільну освіту» заклад дошкільної освіти відповідно до законодавства також може організовувати медичне обслуговування вихованців. Тобто, організація медичного обслуговування в закладі дошкільної освіти не є обов'язковою, а організовується за потреби.

ЗДО мають право самостійно обирати спосіб медичного обслуговування своїх вихованців:

або шляхом *самостійного отримання ліцензії* на провадження господарської діяльності з медичної практики;

або шляхом *укладення договорів з іншими особами*, які мають відповідну ліцензію.

Відповідно до пункту 3 Розділу X *Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів*, затвердженого наказом МОЗ від 24.03.2016 № 234 та зареєстрованого в Мін'юсті 14.04.2016 за №563/28693, в редакції наказу МОЗ від 21.10.2025 №1604, зареєстрованого в Мін'юсті 06 листопада 2025 р. за №1622/45028 (далі – Санітарний регламент) медичне обслуговування у закладі дошкільної освіти може здійснюватися:

медичним працівником, який відповідає кваліфікаційним вимогам, затвердженим МОЗ, входить до штату закладу дошкільної освіти, у якому створено на підставі розпорядчого документу медичний кабінет та отримано закладом дошкільної освіти ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики у встановленому законодавством порядку;

медичним працівником закладу охорони здоров'я чи фізичної особи - підприємця, що провадить господарську діяльність з медичної практики за відповідною ліцензією, на договірних умовах (за договорами надання послуг з медичного обслуговування) за наступними лікарськими спеціальностями: педіатрія, загальна практика - сімейна медицина та/або спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа, лікувальна справа.

У разі організації медичного обслуговування вихованців відповідно до законодавства у будь-який вищезазначений спосіб у закладі дошкільної освіти в обов'язковому порядку **створюється медичний кабінет** (пункт 96 Положення про деякі типи організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти, затверджених постановою КМУ від 7 липня 2025 р. №818) згідно з Вимогами до медичного кабінету, затвердженими Постановою № 1080.

Звертаємо увагу, якщо ЗДО самостійно організовує медичне обслуговування вихованців, то медичний кабінет повинен також відповідати вимогам підпункту 6 пункту 13 *Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики*, затверджених постановою КМУ від 02 березня 2016 р. № 285 (зі змінами). Відомості про облаштування медичного кабінету для отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики подаються за формою, визначеною у Додатку 2 до Ліцензійних умов (в редакції постанови КМУ від 02 липня 2025 р. №781).

З покроковим алгоритмом дій для отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики можна ознайомитись за посиланням: <https://moz.gov.ua/uk/otrimannya-licenziyi>

3. *Щодо надання домедичної допомоги в закладі дошкільної освіти*

Відповідно до частини першої статті 19 Закону України «Про дошкільну освіту» *кожному вихованцю* у закладі дошкільної освіти, в іншого суб'єкта освітньої діяльності *гарантується* у разі потреби *домедична допомога*, що надається відповідно до наказу МОЗ України від 09.03.2022 № 441 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах» (далі – Наказ № 441).

Відповідно до пункту 4 Розділу X Санітарного регламенту домедична допомога у закладі дошкільної освіти надається працівниками закладу дошкільної освіти, які мають документ з підготовки надання домедичної допомоги дітям, або залученими на договірній основі медичними працівниками.

Домедична допомога надається працівниками закладу освіти, які перебувають поруч із постраждалим у момент погіршення стану його здоров'я чи отримання травми, до прибуття бригади екстреної медичної допомоги.

Працівники закладу, які не мають медичної освіти, але за своїми посадовими обов'язками повинні надавати домедичну допомогу згідно з порядками надання домедичної допомоги, затвердженими Наказом № 441, можуть за потреби використовувати медичні засоби та медикаменти, передбачені цими порядками, до приїзду швидкої допомоги.

4. Дії у разі виявлення ознак інфекційної хвороби у вихованців

У ЗДО забезпечуються умови для ізолювання вихованців з ознаками інфекційної хвороби від інших вихованців до приходу батьків (інших законних представників) або приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги.

З метою запобігання виникненню та поширенню інфекційних хвороб у ЗДО, в яких очікувана кількість одночасного перебування та/або проектна наповнюваність становить 41 і більше вихованців, обов'язково облаштовується ізолятор згідно з Вимогами до ізолятора, затвердженими Постановою КМУ № 1080.

5. Щодо введення в штатний розпис посади сестри медичної (брата медичного) у разі, якщо заклад не здійснює медичне обслуговування вихованців

Відповідно до Типових штатних нормативів закладів дошкільної освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 червня 2025 року № 844, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 226 червня 2025 року за № 994/44400, ЗДО може ввести у штатний розпис посаду сестри медичної (брата медичного).

Якщо ЗДО не здійснює медичне обслуговування вихованців, діяльність сестри медичної (брата медичного) регламентується Санітарним регламентом, постановою КМУ від 24 березня 2021 р № 305 «Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку», Переліком обов'язкових заходів з охорони здоров'я вихованців закладів дошкільної освіти, затвердженим Постановою № 1080, Наказом № 441 та посадовою інструкцією.

Тобто, сестра медична (брат медичний) в межах своїх посадових обов'язків може здійснювати контроль щодо наявності медичної довідки, обов'язкових профілактичних щеплень вихованців, спостереження за станом їх здоров'я, у разі потреби надання домедичної допомоги, інформування батьків про погіршення стану здоров'я вихованця, виклик бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги, ізолювання вихованців, у яких виявлені ознаки інфекційної хвороби, організовувати профілактичні заходи з питань охорони здоров'я, а також здійснювати контроль за дотриманням вимог санітарного

законодавства, законодавства з питань безпеки та якості харчових продуктів, а також за організацією харчування тощо.

Наголошуємо, *якщо ЗДО не здійснює медичне обслуговування вихованців*, сестра медична (брат медичний) *не має права* виконувати медичні втручання, що не належать до її посадової обов'язків та не передбачені Наказом № 441.

6. Облаштування медичного осередку

Медичний осередок **обов'язково** утворюється у ЗДО **за відсутності організації медичного обслуговування**. Вимоги до медичного осередку затверджені Постановою № 1080.

7. Щодо застосування лікарських засобів, якщо вихованець / вихованка ЗДО має інсулінозалежність або інші стани, що потребують регулярних ін'єкцій чи інших медичних втручань

Застосування лікарських засобів потребують відповідних знань, навичок їх призначення та введення, що передбачено кваліфікаційними вимогами до медичних працівників, затвердженими наказом МОЗ від 29.03.2002 № 117. Відповідно, зовнішнє, ентеральне і парентеральне введення лікарських засобів в організм дитини відноситься до медичного втручання та вимагає наявності ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики.

У разі наявності потреби в організації медичного супроводу вихованця або вихованки комунального ЗДО, батьки або інші законні представники дитини мають написати відповідну заяву, яка має бути передана в управління освіти або інший уповноважений засновником орган. Засновники комунальних ЗДО мають сприяти укладанню договору на медичне обслуговування між закладом дошкільної освіти та закладом охорони здоров'я або фізичною особою підприємцем, що провадить господарську діяльність з медичної практики або, у разі доцільності, отримання, закладом дошкільної освіти відповідної ліцензії.

Органам місцевого самоврядування як засновникам комунальних ЗДО доцільно передбачити відповідний бюджет на оплату таких послуг.

АЛГОРИТМ ДІЙ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ для забезпечення охорони здоров'я вихованців

1. Призначити, за потреби, особу, відповідальну за організацію заходів з охорони здоров'я вихованців. Такою особою може бути медичний працівник закладу дошкільної освіти (сестра медична / брат медичний), або

інша особа, призначена відповідальною за організацію відповідних заходів, приміром, заступник керівника або вихователь-методист.

2. Контролювати наявність у педагогічних працівників документа з підготовки надання домедичної допомоги дітям, вчасне підвищення кваліфікації педагогічних працівників з домедичної допомоги.

3. У випадку наявності 41 і більше вихованців облаштувати ізолятор.

4. Обрати порядок організації харчування (у разі ухвалення рішення щодо потреби в організації харчування) в залежності від можливостей облаштування необхідної бази та простору, узгоджених із засновником або уповноваженим ним органом (кейтеринг, аутсорс або власна кухня).

5. Під час формування мережі груп визначати та систематично контролювати розпорядок дня різних вікових груп вихованців, що відповідає їх індивідуальним особливостям, стану здоров'я, потребам віку та іншим потребам, та передбачає організацію і забезпечення оптимального розподілу рухової активності, фізичних та інтелектуальних навантажень, відпочинку (денний сон, прогулянка, дозвілля), харчування.

6. Визначитися з організацією, у разі потреби чи бажання, медичного обслуговування.

7. За умови відмови від організації медичного обслуговування, обов'язково облаштувати медичний осередок.

8. За умови ухвалення позитивного рішення щодо організації медичного обслуговування, обов'язково облаштувати медичний кабінет.

9. За умови рішення самостійно закладом освіти надавати медичну допомогу вихованцям, іншим учасникам освітнього процесу, призначити на посаду медичного працівника, який відповідає кваліфікаційним вимогам, затвердженим МОЗ України, отримати ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

10. За умови ухвалення рішення щодо відмови в організації медичного обслуговування закладом освіти самостійно, та ухвалення рішення щодо залучення до медичного обслуговування закладу охорони здоров'я чи фізичної особи-підприємця, які мають ліцензію на господарську діяльність з медичної практики, укласти договори на відповідну взаємодію.

11. Забезпечити визначення заходів з охорони здоров'я у програмі розвитку закладу освіти під час її формування або внесення необхідних змін.

12. Сформулювати проєкт плану обов'язкових заходів з охорони вихованців і схвалити його Педагогічною радою як частину плану роботи закладу освіти на рік. Затвердити відповідне рішення Педагогічної ради.

Систематично контролювати проведення обов'язкових заходів з охорони здоров'я вихованців, зокрема за дотриманням вимог санітарного законодавства, законодавства з питань безпечності та якості харчових продуктів, а також за організацією харчування.

13. Докладати постійних зусиль для забезпечення безпечного, здорового освітнього середовища відповідно до визначених законодавством та засновником повноважень.

**Заступник Міністра освіти і науки
України**

Анастасія КОНОВАЛОВА

МОН № 1/16742-26 від 04.08.2026

Підписав: Коновалова Анастасія Андріївна
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000002D1E3B00FE24E100
Дійсний: з 27.02.2025 00:00:00 по 26.02.2027 23:59:59

**Заступник Міністра охорони
здоров'я України**

Євгеній ГОНЧАР

СЕД АСКОД - Міністерство охорони здоров'я України
ДОКУМЕНТ №: 03.1.0/42834/2-26 від 04.08.2026
Сертифікат: 3FAA9288358EC0030400000011652C005199E400
Підписувач: Гончар Євгеній Вячеславович
Дійсний з: 27.05.2025 00:00:00 по 26.05.2027 23:59:59